

El torn de l'hospital

A mi em contaven, de menut, que el carrer del Torn de l'Hospital es deia així perquè a la porta de l'antic Hospital de València que donava a aquell carrer hi havia el torn, com un torn de convent de clausura, on les mares que tenien fills no desitjats els deixaven clandestinament i nocturna, i així no podia saber ningú de qui eren els xiquets abandonats. També m'explicaven que aquell torn l'havien instal·lat precisament allí perquè era en aquell carrer i en aquell barri on era més gran l'abundància de parts irregulars i de mares sense marit, és a dir que la raó del torn eren les putes del barri de Velluters. La primera cosa era certa (el carrer tenia el nom del torn, i el torn servia eventualment per depositar més o menys anònimament una criatura), però la segona no: el torn és alguns segles anterior a la instal·lació de les putes en aquell carrer. Les putes van acudir al barri de Velluters fugint de les successives reformes urbanes que les anaven desplaçant d'est a oest, des del seu emplaçament, fa poc més d'un segle, per la banda de l'actual carrer de les Barques, on només hi ha bancs, i si hi queda alguna puta deu ser amb apartament propi i anunci al diari.

Les putes proletàries, o diguem-ne normals i clàssiques, van ocupar el centre de l'antic barri de la seda, on si algú té curiositat encara pot veure robustes cases-obra del segle XVIII, quan els telers funcionaven a ple rendiment i ocupaven més de deu mil persones. Quan vingué la ruïna de la seda, cap al 1860, tot se'n va anar en orris, i l'Ajuntament va tindre la

idea de posar-los tots a treballar a la muralla, vull dir a enderrocar les muralles de València, però això va durar poc, i els teixidors ja no van saber què fer. Més endavant vingueren les putes, i segurament per la dignitat operària del barri, per la poderosa història gremial, o per la mateixa dignitat artesanal dels habitants i de les cases, aquest barri de putes no tenia aquell aire sòrdid, degradat i brut que solen tenir en moltes ciutats. Quan jo anava al col·legi dels escolapis, en la dècada dels cinquanta, passava cada dia pel carrer del Torn de l'Hospital, d'extrem a extrem, i allò no tenia res de particular. Tots sabíem de què treballaven aquelles dones, a què venien els homes als bars, què pasava quan una dona pujava una escala amb un home darrere, i què havien fet exactament els homes que eixien de les mateixes portes de les escales, amb rètol de pensió o habitacions, o sense rètol. Sabíem, doncs, quina era l'activitat principal d'aquell carrer i dels primers adjacents venint de la plaça de les Escoles Pies, però semblava una activitat perfectament assumida per tothom, i no hi havia només bars i pensions per hores, sinó fusteries, forns, merceries i tallers de tapisser, i allò tenia tot l'aire d'un barri on, a més de la vida i dels oficis habituals, s'hi exercia un altre més cridaner i particular. Les dones de la vida anaven massa tenyides i pintades i duïen falda amb un tall a la cuixa, però això era tot. Tot era bastant sencer i respectable.

No he estat mai un client, ni habitual ni eventual, de la professió que s'hi exerceix, i per tant les meues visites al carrer del Torn de l'Hospital han estat poques, sobretot per constatar si mantenia aquell caràcter veïnal i amable dels meus anys de col·legi. L'ha mantingut molt de temps, i en pocs anys l'ha perdut tràgicament. L'última vegada que hi he passat,

fa pocs dies, m'ha deixat amb el gust d'un tristesa infinita. D'aquella mena de bars, nets, il·luminats de roig per dins, on les dones esperaven els clients, en quedaven dos o tres, però buits i sense clientela, i amb una dona o dues pintades i vestides de putes de tota la vida, professionals honestes. La resta era misèria i degradació. Bars on fa fàstic fins i tot mirar, dones molt joves amb cara de malaltes i amb els ulls buits i desesperats, mal vestides i despentinades. Homes molt tèrbols que no recorden en res la tradicional clientela de mascles de classe obrera, popular i rural, que en altre temps constituïa la base del comerç. En les cares, en els cossos i en els ulls, es manifesta la presència de la droga, de l'heroïna amb tota certesa, com una tuberculosi que apaga la vida i estèn un vel de sordidesa general. Aquestes dones no són —excepte unes poques, solitàries i apartades— professionals de l'ofici, són desgraciades que hi treballen per pagar-se la punxada diària. No hi ha alegria, ni gent que es crida pel seu nom, ni vida, ni tan sols l'esclat d'aquell sexe primari i primàriament satisfet. Només hi ha decrepitud, mort i misèria.

I a més, ja gairebé ni hi ha ni barri ni carrer. La meitat de les cases s'han esfondrat o les han assolades, tot està com sota l'ombra de la ruïna imminent, i els solars plens de ruïna i de brutícia fan sentir encara més profunda la desolació. La ruïna de la seda va deixar encara un barri viu, però la ruïna de les putes no deixarà res. Només degradació, sordidesa, xeringues de plàstic, solars i mort. Ja em perdonaran aquesta impressió de tristot final, però és que el carrer del Torn de l'Hospital, i l'ofici que tant de temps li ha donat vida, no mereixia acabar així.

Joan F. Mira